

מרינה בן-צבי עליזה אשכנזי חיון

שני בתים

אוצרת: אורלי רומן

וגעגוע

14/2/18 - 25/1/18

שיח גלריה: שישי 9.2, 11:30

Omer Tiroche Gallery

מזל מאזניים 2 פינת כיכר קדומים יפו

שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-18:00

ראשון ה-4.2 הגלריה סגורה

שישי בתאום מראש: 077-5545773

שני געגועים ובית

עוד נגיעה ועוד... עצב... הכול כאן מוכר בעצם (ארקדי דוכין)
האם בית הוא מקום או מקומות? קירות או חפצים? חלל או רגש?
מצב תודעתי או זיכרון? התערוכה "שני בתים וגעגוע" של האמנית
מרינה בן צבי ועליזה אשכנזי חיון בוחנת את מושג "הבית" על אוסף
חפציו כמקום פיסי של קביעות או כמקום נפשי הקשור למעברים,
זיכרונות וגעגועים. דרך ההתערבות בחפצים, שברי קירות, חומרים
ושאריות - בהם נשמרים עקבותיהם של מעברים מבית וטמונים
בהם סימנים של זיכרונות אמתיים ופיקטיביים - מבקשות בן-צבי
ואשכנזי חיון, כל אחת בדרכה, לתת מענה למצב התערעורתו של
מושג "הבית" תוך שהן מגדירות מחדש מה זה "להיות בבית".
בית וגעגועים הם מושגים מגדירי זהות. בספרות המודרנית מייצג
הבית את המרחב האחד, הקבוע, המבוצר, הנתון לבעלות משפחתית
ברורה ואפילו עובר בירושה מדור לדור. למילה געגוע בעברית מצלול
אונומטופאי הנשמע ככבי - "כי געגועים זה יעני... כשאתה רוצה
להיות במקום אחר והמילה הזאת נ-ע-גו-עים זה כמו תינוק שבוכה
לאמא שלו" (אשכול נבו, "ארבעה בתים וגעגוע"). ההיבט הפילוסופי-
פנומנולוגי מדגיש את המשמעות הקיומית של בית. על פי היידגר,
המודרניות גוזרת עלינו חיפוש נוסטלגי וכואב אחר תחושה של בית
בעולם המקשה עלינו למצוא אותה. בית הוא אפוא החיפוש אחר
מקום, מקום מגורים, המקום בו נולדנו, המקום אליו אנחנו חוזרים
בזיכרונותינו, המקום בו אנחנו מרגישים בסביבה מוכרת ומעודדת.
בית הוא חלומות, מחשבות, חברים, חפצים, או אפילו פעילות שגורמת
לנו להרגיש תחושת נחת. היידגר טוען שבני האדם מנוכרים מהעולם
ומבתיים, ומתייחס בכך אל המושג Das Unheimliche, שטבע
פרויד ב-1919 במאמו "האלבית" (2012), המתאר את תחושת

החרדה כאשר משהו במוכר, בבית, נעשה זר ומנוכר. היכולת "להיות
בבית", טוען היידגר (1971), טמונה ביכולתו של האדם ללמוד לשכון
במקום ולפתח תחושה שורשית לנוף ולמולדת, יכולת המכונה
באנגלית Dwelling. בתערוכה יוצאות בן צבי ואשכנזי חיון למסע
אישי, שבמהלכו בית הוא הן נקודת המוצא והן היעד.
בן-צבי בונה מקרטון אריזה אובייקטים ביתיים מוכרים, תוך שהיא
משנה את משחק התפקידים המסורתי אליו או רגילים. חפצים
ביתיים פשוטים, כמו כיסא או פסנתר, מהווים עבורה סמלים לאי-
יציבות מתמדת, כזו הנובעת ממעברים רבים; פירוק ובנייה מחדש ושוב
פירוק ובנייה של מה שאמור להיות המקום היציב והבטוח - הבית.
היא משנה גדלים, מחברת חיבורים, מערערת זוויות, גורעת רווחים
וממלאת חללים לפי ראות עיניה. תחת ידי האמנית שבה הופכים
פסנתר ושולחן לגוף אחד, הנראה כהכלאה תלושה וחסרת יציבות,
המאבדת את הקשרה וממתינה שתמצא לה פרשנות חדשה.
אשכנזי חיון הופכת כמו במגע של קסם חפצים ביתיים עזובים
ליצירות אמנות, תוך שהיא מפיחה חיים חדשים באוסף של חומרים
ופסולת בנייה. בתוך מסעה אל הזיכרונות המסתתרים בחפצים
הישנים מספרת האמנית סיפור של התאהבות בהתפוררות החומר,
בהתיישנות החפץ, בפגמים, בזקנה, בטביעותיו של הזמן, בשכחה
ובזיכרונות. זהו סיפורה של האמנות המאפשרת לתריסי עץ ישנים,
פחי שמן, מזוודת עץ ומגירות נטושות לקבל חיים חדשים, אך זהו גם
סיפורו של מעשה בריאה, שבו חומרים ישנים זוכים למחזור מחדש
והופכים לבית אקולוגי, ביתה של אשכנזי חיון.